

גמורה". ומוכח כדברי רבא, ששכבת זרע של עכו"ם טהורה לגמרי, ואינה טמאה אפילו מדרבנן.

דוחה הגמרא: לא! כוונת המשנה להשמיענו ששכבת זרע של גוי היא טהורה מדאורייתא, אבל היא טמאה מדרבנן!

הגמרא מביאה ראיה נוספת שקריו של עכו"ם טהור: תא שמע:

"נמצאת אומר: שכבת זרע של ישראל

טמאה בכל מקום, ואפילו במעי עובדת כוכבים [כשתפלוט אותה]. ושכבת זרע של עובד כוכבים טהורה בכל מקום, ואפילו במעי ישראלית. חוץ ממי רגלים שבה", שאם יצאה מעובדת כוכבים שכבת-זרע של עובד-כוכבים יחד עם מימי רגליה, הרי היא טמאה מצד טומאת מי הרגלים המעורבים בשכבת הזרע, שגזרו על מימי רגליהם של עובדי כוכבים שיטמאו כזבים.

ומוכח ששכבת זרע של גוי טהורה לגמרי.

את זובו, ולעביד [איפכא!] היכרא בזובו, שיהיה טהור לגמרי, ולטמויי לקריו?

משיבה הגמרא: זוב, דלא תלי במעשה, נחשב כדבר שכיח ולכן גזרו ביה רבנן טומאה.

קריו, דתלי במעשה [חימום], כיון שהוא גורם לעצמו לבא לידי קרי, ויכול למנוע עצמו מכך, נחשב כלא שכיח⁽⁸⁰⁾ ולא גזרו ביה רבנן טומאה!

לימא מסייע ליה לרבא, שקריו של עכו"ם טהור לגמרי.

ממה ששינונו בברייתא:

עובדת כוכבים שפלטה שכבת זרע מישראל, טמאה שכבת-הזרע!⁽⁸¹⁾

ובת ישראל שפלטה שכבת זרע מן העובד כוכבים, טהורה שכבת הזרע!

מאי לאו, "טהורה" משמעותו "טהורה

81. רש"י [ד"ה עובדת] כתב, שבהכרח הכוונה היא לטומאת השכבת זרע, כי העובדת כוכבים אינה נטמאת, כי כבהמה בעלמא דמא. ומכאן הוכיח המשנה אחרונה [נגעים ג א] שעכו"ם אינו נטמא בשום טומאה, ולא כהתווי"ט שם שהתמעטו רק מטומאת מת. וראה רמב"ם [טומאת מת א יג] שכתב כרש"י. ולכאורה תמוה, אם סברא היא, למה הוצרכו ללמוד מקרא ש"אין העכו"ם מטמאין בזיבה"? ויתכן שרש"י פירש כמאן דאמר שפולטת משום נוגעת, ועדיין צריך מיעוט שאינם מטמאים בראיה, ואילו למאן דאמר שפולטת משום רואה, אכן טהרתה אינה מסברא אלא מהמיעוט של "בני ישראל" שאין עכו"ם מטמאין בראיה.

פ"ב] כתב, שגרס כן כי באמת שורפין עליהן תרומה. וראה בר"ש [שם] שהקשה כן, וצידד לחלק בין עכו"ם שראה זיבה בפועל, ששוב בין עליו לסתם עכו"ם שאף על פי שטמאוהו כזב אין שורפין עליו. וזה תמוה, שהרי בסמוך מקשינן שיעשו היכר בזובו, ומוכח שאף כשראה אין שורפין. וראה חזו"א [זבים ב ח] שעצם ההיכר נצרך אף אם שורפין כשראה, כדי להראות שטומאתו דרבנן, ואין חייבין עליה משום טומאת מקדש וקדשיו. וראה עוד בחברותא למסכת זבים [שם].

80. כך ביאר בתוס' הרא"ש.

שהיא טמאה! (82)

דוחה הגמרא: בתוך ג' ימים לא קמיבעיא ליה לרב פפא אם היא מטמאה, כיון שעדיין איננה מסרחת [ולכן לא הוכיח מהבריייתא שעוסקת בתוך ג' ימים].

כי קמיבעיא ליה — לאחר ג' ימים, שישראלית הפולטת אז הרי היא טהורה — מאי? האם העכו"ם דינם כישראל, או שהם שונים מהם —

וצדדי הספק הם —

מצד אחד יש לחלק ביניהם, כי דוקא בני ישראל, דדייגי [יראים וחרדים] במצות⁽⁸³⁾, חביל [חם] גופייהו, ומסריח שכבת הזרע שבגופה של האשה מהחום. אבל עובדי כוכבים, דלא דייגי במצות, לא חביל גופייהו, ולא מסריח שכבת הזרע אפילו לאחר כמה ימים, ולכן תהיה טמאה.

או דילמא: כיון דאכלי, העכו"ם, שקצים ורמשים — חביל גופייהו מאכילתם, ומסריח, ואחר ג' ימים גם במעי עובדת כוכבים תהיה טהורה.

וכי תימא, הכא נמי נבאר — ש"טהורה" שכבת הזרע מדאורייתא, אבל טמאה מדרבנן.

אי אפשר לומר כן, כי אטו מי רגליה — מדאורייתא מי מטמאו? והרי כל טומאתם אינה אלא מכח גזרת חכמים שהעכו"ם טמאים כזב.

אלא, שמע מינה, ששכבת-זרע שמעורב בה מי רגלים אין בה טומאה עצמית מדרבנן של השכבת זרע עצמה, כי שכבת הזרע עצמה היא טהורה לגמרי, אפילו מדרבנן.

ומסקינן: שמע מינה!

אמר מר: "שכבת זרע של ישראל טמאה בכל מקום, אפילו במעי עובדת כוכבים".

דנה הגמרא: תפשוט מברייתא זו את הבעיה דבעי רב פפא:

דבעי רב פפא: שכבת זרע של ישראל במעי עובדת כוכבים — מהו? האם דינה כשכבת זרע של ישראל וטמאה, או כשל עובד כוכבים וטהורה. ולכאורה בברייתא מבואר

כמו בישראלית, ואילו ספקו היה גם אחר ג' ימים [לדעת המקשן]. ובאמת גם הבריייתא עוסקת רק בתוך ג' ימים אף שלא נקטה לשון "פולטת".

83. בערוך לנר תמה, הרי מקור דין פולטת שכבת זרע נלמד ממה שהצטוו בני ישראל לפרוש מנשותיהם לפני מתן תורה ג' ימים ולא יותר, ואז עדיין לא היו דואגים במצוות. וביאר, שבבוקר אותו יום נאמר "ויחרד כל העם אשר במחנה", ומפני חרדה זו חביל גופייהו ושוב לא

82. התוס' [ד"ה כין] ביארו, שהמקשה הבין שרב פפא דן בין בתוך ג' ימים ובין אחריהם, וצדדי הספק הם, האם כיון שעכו"ם אוכלים שקצים, שכבת זרע מסרחת בגופם בתוך ג' ימים, וטהורה מיד, או כיון שאינם חרדים לקיים מצוות, אפילו אחר ג' ימים אינה מסרחת, וטמאה.

ובערוך לנר ביאר, שמפני כך דנה הגמרא לפשוט ספיקו רק מהבריייתא ולא מהמשנה הקודמת של "עכרית שפלטה שכבת זרע מישראל טמאה", כי הנידון בפולטת הוא בתוך ג' ימים

ומסקינן: תיקו!

שנינו במשנה: **דם טהרה של מצורעת** —
בית שמאי מטהרים. ובית הלל אומרים —
כרוקה וכמימי רגליה.

דנה הגמרא: **מאי טעמא דבית הלל**
שמטמאים את דמה? והרי אין הדם נכלל
בתוך "מעיינות המצורע", ומגלן לטמאותו?

מבאר הגמרא: **אמר רבי יצחק**: כיון שכפל
הכתוב [ויקרא טו] "וזהב את זובו לזכר
ולנקבה" בהכרח שבא ללמדנו: "לזכר" —
לרבות מצורע למעיינותיו. "ולנקבה" —
לרבות מצורעת למעיינותיה! (84)

מאי "מעיינותיה" של מצורעת, שבא הכתוב
לרבות?

אילימא לרבות שאר מעיינותיה, כגון רוקה
ומי רגליה, למה לנו ריבוי מיוחד למצורעת,
והרי **מזכר נפקא!** שנאמר בו [שם ח] וכי
ירוק הזב בטהור וגו', וממנו למדו כל דיני
מעיינות.

אלא, בא הכתוב לרבות לדימה שאינו שייך
בזב זכר, וכיון שדם נדתה טמא בלאו הכי,
מעמידים את הריבוי — **לטמא דם טהרה**
שלה!

שואלת הגמרא: **ובית שמאי** המטהרים,
כיצד יסבירו כפל הכתובים?

מבאר הגמרא: מעיינות נקבה — **מזכר לא**
אתיא! ולכן הוצרך הכתוב לומר "ולנקבה"
לרבות שאר-מעיינות-המצורעת, ונמצא שאין
פסוק מיותר לרבות את דם טהרה, ולכן
טיהרוהו.

והטעם שאין לומדים מעיינות מצורעת נקבה
מזכר, הוא משום —

דאיכא למופרך: מזה לזכר מצורע שהוא
חמור, שכן הוא טעון פריעה ופרימה ואסור
בתשמיש המטה, ולכן החמרנו על מעיינותיו
לטמאם. **תאמר בנקבה**, דלא חייבת בפריעה
ופרימה, ומותרת בתשמיש המטה, ולכן
סברו בית שמאי לולי הפסוק המיוחד לא
היינו מטמאים את מעיינותיה.

ושואלת הגמרא מאידך: **ובית הלל**, כיצד הם
למדו מצורעת הקלה ממצורע החמור?

מבאר הגמרא: שדרשו את הפסוק לנקבה,
כי הוקשה להם **לכתוב רחמנא בנקבה**
בלבד, **ולא בעי זכר**. **ואנא אמינא**: ומה
נקבה, שאינה טעונה פריעה ופרימה, ואינה
אסורה בתשמיש המטה, רבי רחמנא
מעיינותיה לטומאה, מצורע זכר, שטעון
פריעה ופרימה ואסור בתשמיש המטה לא
כל שכן שמעיינותיו מטמאין!

ולכן, אם כפל הכתוב אינו ענין לזכר [כי
אפשר ללמדו בקל וחומר מנקבה], **תנהו**

נטמאו בפליטת שכבת זרע.

84. מכאן משמע כדברי רש"י במשנה, שמצורע
יש לו "מעיינות". ותימה על הרמב"ם [משכב
ומושב ה ה] שנקט שאין טומאתו אלא כמשקין
שנטמאו ומטמא ראשון [וראה הערה 73]. וכתב

האור שמח שהרמב"ם לשיטתו [שם א יד] שמי
רגליו של זב מטמאין רק משום שצחצוחי זיבה
מעורבין בהן, ובמצורע לא יתכן טעם זה, ונמצא
שבית הלל שאמרו שדם טהרה כמימי רגליה,
היינו, כדון משקין הנוגעים בטומאה [אולם
לענין זובו של מצורע, כתב שם יג שמטמא

ענין לנקבה [שיתור המילה "לזכר" משמש לדרשה לנקבה]⁽⁸⁵⁾.

ואם אינו ענין למעינותיה של מצורעת נקבה, שהרי על כך יש לנו ריבוי "ולנקבה" — תנהו ענין לדמה, לטמא דם טהרה שלה!

ושבה הגמרא לבאר כי בית שמאי אינם דורשים כן: משום שזכר מנקבה לא אתיא, כיון דאיכא למיפרך — מה לנקבה שמעינותיה מטמאים שכן כשהיא זבה יש בה חומרא מזב, בכך שהיא מטמאה בזיבה מאונס, תאמר בזכר דלא נהיה זב אם ראית הזוב נגרמה באונס.

ובית הלל אינם חוששים לפירכא זו, שהרי — קיימי במצורע — ופרכי מילי דזב!?

ובית שמאי שפרכו מדיני זב למצורע, — שום טומאה פרכי!

ואיבעית אימא: באמת אין פירכא על הלימוד מזכר לנקבה, אולם אמרי לך בית שמאי — האי "לזכר" אינו מיותר, אפילו אם יש מקום ללמוד זכר מנקבה.

כי — מיבעי ליה לדרשה אחרת: "לזכר" — כל שהוא זכר, זובו מטמא בין אם הוא גדול בין אם הוא קטן; ונמצא שאין יתור לרבות מעיינות במצורעת⁽⁸⁶⁾.

ובית הלל נפקא להו שגם מצורע קטן מטמא מ"זאת תורת הזב" — בין גדול בין קטן!⁽⁸⁷⁾

אמר רב יוסף: כי פשיט כאשר היה דורש רבי שמעון בן לקיש בזב [בסוגיית זב] בעי הכי —

ראייה ראשונה של זב קטן — מהו שתטמא במגע?

[ועל הראייה השניה שנעשה בה הקטן זב לא

במשא והוא אב הטומאה].

85. ראה להלן [נו א] שדם פיו של זב התמעט מ"זוכר", ולכן לא העמידו את הריבוי לדם היוצא מפיו של זב.

ובתוס' [ד"ה אס] כתבו שלא ריבו מ"לזכר" דם היוצא ממצורע זכר מפיו או מנחיריו, כי לא מצינו שהוא טמא ולכן העמידוהו בדם טוהר של מצורעת, שהוא דומה לדם נדה אפילו למאן דאמר ב' מעיינות הן.

86. רש"י [ד"ה ה"ג] כתב, ש"לנקבה" נצרך למעינותיה, ומעיינות המצורע מקורם ממצורעת, ואילו המקור למצורעת קטנה נלמד מ"אשה" ו"אשה", כי אילו נדרוש "לנקבה" לקטנה, לא נדע דין מעיינות במצורע. ולפירושו, תירוץ "ואיבעית אימה" עומד תחת הפירכא

ללימוד מזכר לנקבה, ונמצא שאין יתור למעינות במצורעת [ולכן הוסיפו שיתור "לזכר" נצרך לזב קטן].

אולם בתוס' הרא"ש ביאר שתירוץ זה עומד כנגד דברי רבי יצחק, שביאר טעמם של בית הלל שדרשו "לזכר" "לרבות מצורע למעינותיו", ועל כך אמר שבית שמאי סברו שריבוי זה נצרך לזב קטן, וכן "לנקבה" בא לרבות זבה קטנה, ואין דין מעיינות נלמד מקרא זה אלא מדרשה אחרת שהיתה ידועה להם, וכן משמע בתוס' לעיל [לב א ד"ה לנקבה]. וראה עוד להלן [לה א].

87. רש"י [ד"ה ה"ג] ביאר שבית הלל ובית שמאי לא למדו זב קטן מ"איש איש" כי דברה תורה כלשון בני אדם. אך תוס' [ד"ה ובית] כתבו שבית הלל יכלו ללמוד מ"איש איש", אך

היה ספק, שהרי התרבה קטן לזיבה! (88)

וצדדי הספק הם:

"זאת תורת הזב, ואשר תצא ממנו שכבת זרע" אמר רחמנא, ובפסוק זה הוקשו ראייה ראשונה של זיבה לראית קרי, ומכח ההיקש יתכן להשוותם באופן שכזה:

כל מי ששכבת זרע שלו מטמא — ראייה ראשונה שלו [של זיבה] מטמאה! והאי קטן, כיוון דשכבת זרע שלו אינה מטמאה, שהרי קריו של קטן אינו מטמא אלא מבן ט' שנים

ויום אחד (89) — ראייה ראשונה [של זיבה] שלו לא תטמא!

או דילמא: כיוון דאילו איהו, הקטן, חזי תרתוי ראיות של זיבה, מצטרפת הראיה הראשונה לשניה לטמאותו כדין זב בעל שתי ראיות, מטמא גם ראייתו הראשונה במגע, ומטמאה טומאת ערב כדין גדול שראה קרי (90).

אמר רבא: תא שמע: "זאת תורת הזב" — "תורת" בא ללמד שבין זב גדול בין זב קטן שוים.

העדיפו לנקוט דרשא של "וזאת תורת" שמתקבלת גם למאן דאמר דברה תורה כלשון בני אדם.

88. כך פירש רש"י, וביאר שהתרבה מ"לזכר" כל שהוא זכר, ובפסוק זה נאמרו שתי ראיות. ודקדק בתוס' הרא"ש שאילו התרבה מ"זאת תורת הזב" [כתירוץ השני לעיל] היה פשיטא שבראייתו הראשונה נטמא, שהרי בפסוק זה נאמרה רק ראייה אחת.

ולפיכך תמה, איך פשט רבא בעיא זו מהריבוי של "זאת תורת הזב", והרי לפי דרשא זו לא היה צד לטהר כלל. ועוד תמה, שהרי רק בית שמאי דרשו מ"לזכר" ונמצא שכל ספיקו של ריש לקיש שלא להלכה, ולכן ביאר שהנידון הוא על הריבוי מ"זאת תורת הזב", האם הוא נסוב דוקא על ראייה שניה, או גם על ראשונה.

89. ראה לעיל [לב ב הערה 32] שדעת המג"א [תנז ז] שקטן פחות מבן ט' שנים נטמא בראית קרי, ורק הראיה עצמה אינה מטמאה. ולדבריו מובן למה נקט ריש לקיש מהו שתטמא "במגע", כי כל הנדון רק על השכבת זרע, אך הוא עצמו ודאי טמא.

ולדעת החולקים וסוברים שאף הקטן עצמו אינו טמא, צריך לומר שהרואה קרי נטמא במגע, ואמנם הנדון גם על הקטן עצמו, וביאור זה נצרך רק לדעת רש"י [ד"ה מהו] שהצד לטהר הוא משום ש"ליתיה בראיה ראשונה". והיינו, שאינו נטמא על ידה, ולשיטתו להלן [עב א ד"ה כשומרת] שכל טומאת זב חלב רק על ידי הראיה השניה. אולם מדברי תוס' בזבחים [כג א ד"ה טומאת] משמע שבראייה שניה מתברר למפרע שגם הראשונה נחשבת ראית זוב, ולדבריהם הקטן ודאי טמא בראיה ראשונה, והנדון רק על עצם הראיה, כי טומאת הראיה נלמדת מטומאת שכבת זרע [כדלהלן נה א] ויתכן שראית קטן אינה מטמאה, כי אין שכבת זרע מטמאה. וראה הערה הבאה.

90. כך פירש רש"י [ד"ה מטמא] ומבואר שאין כוונת הגמרא לומר שבראייה שניה מתברר למפרע שגם הראשונה מטמאה, ומצטרפות יחד לטמא, אלא הראשונה נחשבת קרי, והיא רק גורמת שהבאה אחריה תחשב שניה, ורק השניה מטמאה [וכשיטתו הנ"ל]. והצד לטמא הוא מפני שמכל מקום היא נחשבת ראיה במנין הראיות, ולא התמעטה ראית קטן אלא בקרי שאינו של

היא ענין בפני עצמו, שאינה כלולה בתוך "מעיונות" המצורע⁽⁹²⁾ ולכן תטמא רק במגע כראיה ראשונה של כל זב שאינו מצורע. ומבארת הגמרא את צדדי הספק:

האם מקום זיבה "מעיון" הוא, כי הזיבה מתעגלת, שהיא מתאספת ויוצאת כמו שאר המעיונות, ומטמא במשא, כרוקו וכמימי רגליו.

או דילמא לאו "מעיון" הוא, שאין הזיבה דומה ביציאתה מגוף הזב ליציאת מימי רגליו או רוקו, שהם מתאספים, ויוצאים בבת אחת, ואילו הזיבה יוצאת בצורה מתמשכת, ודינה כראיה ראשונה של כל זב, ואינה מטמאה אלא במגע⁽⁹³⁾.

אמר רבא — תא שמע: נאמר בראיה שניה של זב [ויקרא טו ב] "איש כי יהיה זב מבשרו, זובו — טמא הוא" — לימד על הזוב

מה גדול — ראייה ראשונה שלו מטמא. אף קטן — ראייה ראשונה נמי מטמא.

בעי רב יוסף: ראייה ראשונה של מצורע⁽⁹¹⁾ — מהו שתטמא במשא?

בזב שאינו מצורע, פשיטא שהזיבה בראיה הראשונה מטמאה רק במגע ולא במשא, כי הזיבה הראשונה שוה לשכבת זרע של רואה-קרי, שמטמא במגע בלבד.

וכמו כן פשיטא שהזוב של הראיה השניה מטמא במשא, כי לאחר שתי ראיות הוא זב גמור, שזובו מטמא במשא [על אף שעדיין איננו חייב קרבן עד הזיבה השלישית].

וכל הספק הוא רק בזיבה ראשונה של מצורע — האם היא מטמאה כשאר מעיונותיו של מצורע, כגון רוקו ומימי רגליו המטמאים במשא, או שמא הזיבה

92. רבינו חננאל פירש שהנידון הוא אם מקום זיבה מעיין הוא, או שנחשב כחולי.

והתוס' [ד"ה מקום] כתבו, כי אף שמצינו להלן [נו א] שזובו אינו מתעגל, היינו לפי צד הספק בסוגיין שאינו מעיין. ועוד כתבו, שאף אם אינו מתעגל צידד לרבותו במצורע כמעיון, משום שבזב טומאתו חמורה כרוקו ומי רגליו. וביאר המהר"ם שהוכיחו כי אין הנידון אם זוב מתעגל או לא, אלא אף שאינו מתעגל, יתכן שכל שטמא בזב טמא במצורע, ובכלל זה זובו. והחזו"א [שם] ביאר שהספק הוא אם טומאת הזוב היא טומאה עצמית, ואין בה אלא מה שנאמר בראיה שניה, או שהיא כטומאת מעיינות אף שאינו מתעגל, ולפיכך מצורע שמטמא מעיינותיו מטמא זובו. וראה הערה 99.

93. בתוס' רי"ד הקשה, הרי רבא אמר לעיל

זב.

ולדעת תוס' בזבחים, הצד לטמא הוא משום שמתברר למפרע שראיה ראשונה מטמאה, ולכן אינה תלויה בטומאת שכבת זרע שהיא כבעל קרי בלבד. ואף אם ננקוט שאינה מתבררת למפרע כזיבה [ראה ח"י הגרא"ל מאלין ח"ב יג], יתכן שדין טומאת קרי שלו היא מדיני פרשת זב [כמבואר להלן לה א בתוס' ד"ה מאי] ולכן מטמאה גם בקטן. והרחבנו בזה בחברותא למסכת זבים [פ"א הערות 4-7].

91. בתוס' הרא"ש [לה א ד"ה לעולם] כתב, שספקו של רב יוסף גם בבוועל נדה, [שטומאתו אינה מחמת הראיה, וכדלהלן], והחזו"א [י"ד קכ יט] הוסיף שכמו כן ספיקו יתכן בזב שספר ולא טבל.

שהוא טמא במשא! (94)

ומוכיח רבא: במאי עוסק פסוק זה?

מטמא בטומאת משא⁽⁹⁵⁾, — לעצמו של הזוב, לא כל שכן שיטמא טומאת משא!?

אלא, פשיטא, שחידושו של הפסוק שזוב מטמא במשא הוא בזבימצורע, שזובו בראיה שניה מטמא במשא ככל אדם [והוצרך ריבוי זה לזיבת מצורע, משום שאין לטמאותו מקל וחומר, כי האדם שיוצאת ממנו הזיבה אינו טמא מכוחה של הזיבה אלא מכח נגע הצרעת]⁽⁹⁶⁾ שגם הוא מטמא

אילימא בזב גרידא, שאיננו מצורע, ובא הכתוב ללמדנו שהזיבה מטמאה במשא, פשיטא שהיא מטמאה, מקל-וחומר, ואין צורך בפסוק מיוחד להשמיענו זאת, כי הרי אם לאחריים גורם הזוב טומאה, שמטמא הזוב את האדם שיוצא הזוב ממנו, והוא

לה-א

עליונו, וכל שכן שהראיה עצמה מטמאה. ותוס' [ד"ה לאחריים] הקשו, שעליונו אינו טומאת משא ואינו מטמא אדם וכלים. ועוד, שהרי הקל וחומר בא ללמד למשא בזוב, ואין הזוב יכול לשאת [אלא אם מכריע כף מאזניים. וביאר מהר"ם שזוב אינו מכריע, וחזו"א ביאר שרק זב מטמא בהכרעה, ולא הזוב]. ולכן פירשו, שהראיה היא ממה שגוף הזב מטמא את הנושא.

[ע"א] שזובו טמא אפילו לבית שמאי, ומוכח שמקום זיבה מעיין הוא, וכתב שאי אפשר להוכיח מזוב עכו"ם שהוא דרבנן, ולכן מטמא אפילו כשאינו ממקום מעיין, כשם שקריו טהור, אף שהוא ממעיין, ובהכרח שאין הוכחה מטומאה דרבנן לדאורייתא. ולכאורה תמוה, איך יתכן שטומאה דרבנן תהיה חמורה מדאורייתא, וגם הוכחתו מקרי תמוהה, שהרי טהורו לצורך היכר.

אכן מעצם קושייתו מוכח שנקט כי "זובו" של עכו"ם הוא בראייתו הראשונה, משום שבא ממקום מעיין כקרי. [כי אילו טומאת עצמית של זוב כשל זב גמור, הרי טומאתו דוקא בראיה גמורה, ובודאי מטמא כזב אפילו אם אינו מקום מעיין]. ולכן הקשה שבהכרח מקום זיבה מעיין הוא, ומפני כך מטמא בראיה ראשונה. ועל כך תירץ שמדובר בשאר ראיות, ובהם גזרו רבנן כזב גמור אף שאל ממקום מעיין, ולא גזרו על ראייתו הראשונה כלל.

96. כך פירש רש"י [ד"ה אלא], והיינו, שאין עושים קל וחומר אלא מטומאה שנגרמת על ידי הזיבה, אך לגבי מצורע שטומאתו שלו משום צרעתו, ולא מחמת ראייתו, אי אפשר להוכיח שראייתו מטמאה במשא ממה שזיבת ראייה ראשונה מטמאה באדם טהור. וראה רמב"ן וריטב"א.

ותמה תוס' הרא"ש, שהרי טומאת זב מוסיפה על טומאת מצורע שיטמא בהיסט ומשכב ומושב, ותירץ שאף על פי שמוסיף במצורע, אין ללמוד מכך לדין טומאת משא של הראיה עצמה, שהרי היא טמאה משא מחמת המצורע. ולכן צריך ריבוי לטומאת משא בראיה.

וראה רשב"א וריטב"א ותוס' בפסחים [סז ב] שדנו בהרחבה אם מצורע מטמא בהיסט, ואף אם מטמא, האם בכל אופני היסט הוא מטמא כזב, או דוקא כשהוא נושא את הטהור. וכן לגבי

94. רש"י [ד"ה לימד] הביא שלהלן [נה א] התבאר שאין צורך בפסוק זה ללמד שמטמא במגע, שהרי לא גרע משכבת זרע, ובהכרח בא לרבות שמטמא גם במשא.

95. רש"י [ד"ה לאחריים] ביאר שהזב מטמא את המשא שהוא נושא, כמו שמצינו שמטמא